

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ

**Центра за промоцију науке
за период јул – децембар 2017.**

ПРЕГЛЕД АКТИВНОСТИ

Током извештајног периода од јула до децембра 2017. године Центар за промоцију науке организовао је велики број научнопопуларних догађаја, успоставио нова партнерства, објавио неколико издања, започео рад на новим пројектима и наставио са својим редовним активностима.

Најважнија промена догодила се почетком јула, када је Одлуком о максималном броју запослених на неодређено време у систему државних органа, систему јавних служби, систему Аутономне Покрајине Војводине и систему локалне самоуправе за 2017. годину („Службени гласник РС“, бр. 61 од 23.06.2017. године) број запослених на неодређено време у Центру са 45 смањен на 25 запослених.

Ради усклађивања систематизације са наведеном одлуком, донет је Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Центру за промоцију науке бр. 1146/17 од 21.08.2017. године, који је ступио на снагу 13.10.2017. године.

Најзначајније измене предвиђене новим правилником су: формирање Сектора за сарадњу са научноистраживачким организацијама, реорганизација Центра у секторе као основне и једине унутрашње јединице и промена назива група радних места. Промена броја запослених и радно ангажованих лица у Центру приказана је у следећој табели:

Тип запослених, односно радно ангажованих	Бројно стање 1.7.2017.	Бројно стање 31.12.2017.
1 Запослени на неодређено време	21	16
2 Запослени на одређено време	2	4
3 Радно ангажовани	11	10
4 Укупно	34	30

Када је реч о редовним активностима, Центар је наставио своју сарадњу са мрежом научних клубова и Мрежом регионалних центара и центара за стручно усавршавање у склопу које је одржано више састанака. У Научном клубу Београд одржан је велики број радионица за ученике и научнопопуларних предавања за публику свих узраста, настављено је са

радом на међународним пројектима, а крајем године су два нова пројекта на којима је Центар партнер добила финансирање из програма Хоризонт 2020. У оквиру своје издавачке делатности, Центар је у наведеном периоду објавио три броја часописа Елементи и књигу „Бура информација: зашто лажујемо?“, док је прошлогодишње издање „Докторати у прози“ проглашено за најлепшу књигу на 62. међународном сајму књига у Београду. Центар је у овом периоду организовао бројне обуке и медијски и организационо подржао више догађаја, те поново отворио своју продавницу и е-продавницу. И овог лета ЦПН је организовао и Дечји научни камп намењен деци узраста од 9 до 14 година, обележио Дан науке бројним активностима и учествовао на Међународном сајму књига у Београду.

Као партнер *SATORI* пројекта, Центар је организовао једну од највећих и најзначајнијих конференција у области истраживачке етике, која се одржала у Бриселу, као и прву националну конференцију „СТЕМ образовање за будућност“ у оквиру пројекта *Scientix*, одржану у Научном клубу Београд.

Крајем јула завршене су обуке за научне новинаре за 2017. годину кроз које је прошло око 20 полазника, а у октобру су одржане обука за писање и управљање пројектима програма Хоризонт 2020 Европске комисије и обука за демонстраторе, током које су студенти обучавани за јавни наступ и научну комуникацију са јавношћу.

Центар је у новембру организовао велику научнопопуларну манифестацију Интелигенција биљака. Програм се састојао од научних радионица, поставка интерактивних експоната, лабораторија у малом, научнопопуларних предавања и филмских пројекција. Гост на отварању манифестације и изложбе био је Данијел Шемовић, аутор књиге „Шта биљка зна“, која је и инспирисала ову манифестацију. Након манифестације у клубу је започета адаптација простора, с обзиром на то да је крајем године Центар освојио средства на конкурс програма „Заједници заједно“, који је расписала компанија НИС, а ова средства биће уложена у лабораторију намењену СТЕМ дисциплинама (природне науке, технологија, инжењерство и математика).

Центар је у Научном клубу током новембра иницирао и организовао два семинара о рецензирању за истраживаче, а због великог интересовања научне заједнице за овај програм током 2018. године семинар ће бити организован и у другим градовима у Србији.

Током извештајног периода потписани су меморандуми о сарадњи са Фондом за иновациону делатност, Електротехничким факултетом Универзитета у Београду и Радио-телевизијом Србије, а Центар је у

реализацији више догађаја успешно сарађивао са Заједницом института Србије, Универзитетом уметности, Регистром националног домена Републике Србије и бројним школама.

У трећем и четвртном кварталу спроведено је осам поступака јавних набавки: један преговарачки и седам поступака јавне набавке мале вредности (ЈН 11 – 18/2017).

**КАЛЕНДАР
АКТИВНОСТИ
ЈУЛ – ДЕЦЕМБАР 2017.**

ЈУЛ 2017.

Центар у Врњачкој Бањи

У четвртак, 6. јула, представници Центра за промоцију науке састали су се у Врњачкој Бањи са представницима Мреже регионалних центара и центара за стручно усавршавање.

На састанку су представљени и резултати Јавног позива Центра, а дискутовало се и о активностима у вези са парковима науке и о предлозима будућих заједничких акција као што су Дан науке, Сајам књига и пројекти међународне сарадње.

Осим тога, организован је и радни састанак са градоначелником Врњачке Бање и са помоћником министра просвете, науке и технолошког развоја за инспекцијске послове Богољубом Лазаревићем.

Дан науке

Седму годину заредом Центар за промоцију науке организовао је низ манифестација за Дан науке, који се у Србији обележава 10. јула, на дан рођења Николе Тесле.

На кошаркашким теренима на Ади Циганлији, министар просвете, науке и технолошког развоја Младен Шарчевић свечано је отворио манифестацију поводом Дана науке, на месту где се у то време одржавао четврти Дечји научни камп (ДНК). У Научном клубу Београд, први пут у организацији Центра, одржане су „Инжењерске игре“, научнопопуларна радионица намењена родитељима са децом,

али и студентима и другим младим ентузијастима. У току радионице учесници су се такмичили у решавању инжењерских задатака на што ефикаснији начин.

У поподневном термину, на Цветном тргу у Београду, одржане су пројекције научнопопуларних филмова и ТЕД предавања на отвореном. Пројекција је део сталног програма „Покретне слике“, који се иначе одржава у Научном клубу Београд. Програм је реализован у сарадњи са организацијом *Filmstreet*. У Научном клубу Београд, директор Музеја Николе Тесле др Бранимир Јовановић одржао је предавање о овом великану светске науке.

Дечји научни камп (ДНК)

Центар за промоцију науке је, од 10. до 21. јула, организовао четврти по реду Дечји научни камп – ДНК. Овогодишњи ДНК, под називом „Шта ћеш бити кад порастеш?“, намењен је деци од 9 до 14 година. ДНК је одржан у Научном камиону Центра за промоцију науке лоцираном на Ади Циганлији.

ДНК је био прилика за основце да, у друштву вршњака, окружени природом, на занимљив и интерактиван начин упознају различите сфере науке, као и стручњаке у овим областима, који су водили програм.

Ове године, програм је био подељен у десет целина, а свака је била намењена једној научној области – ту су биле физика, археологија, психологија, роботика, архитектура, биологија, хемија, математика, програмирање и геологија.

Центар у Смедереву

Представници Центра за промоцију науке састали су се у четвртак, 20. јула, у Регионалном центру Смедереву, са директорима и представницима регионалних центара и центара за стручно усавшавање и помоћником министра за инспекцијске послове у Министарству просвете, науке и технолошког развоја Богољубом Лазаревићем.

Разговарало се о Јавном позиву, представљању Мреже на Међународном сајму књига у Београду, отварању паркова науке, заједничким активностима Центра и научних клубова, као и обукама и програмима које ће Центар уступити свим заинтересованим клубовима.

Елементи 9

Девети број часописа Елементи представљен је, 25. јула, у Научном клубу Београд, а о њему су говорили Слободан Бубњевић, главни и одговорни уредник, Никола Здравковић, помоћник уредника, и Марија Николић, ауторка. Темат овог броја, чији је наслов „Иза генетичког зида“, посвећен је *CRISPR* технологији. О темату је говорио Никола Здравковић, а Марија Николић о својим путовањима и репортажама које пише за Елементе.

Обуке научних новинара

У Научном клубу Београд су, 25. јула, додељена признања полазницима обука из области научног новинарства. Током 2017. године одржавани су програми „Колоквијум научног новинарства“ и „Обука за специјализоване научнопопуларне формате у области астрономије“. Полазници обуке су, поред текстова за Елементарнијум и Елементе, од маја до децембра 2017. писали и текстове за рубрику Телескоп у дневним новинама Данас.

АВГУСТ 2017.

Отварање Научног клуба Рановац

У среду, 30. августа, отворен је Научни клуб Рановац, одељење Научног клуба Смедерево.

Свечаним потписивањем Меморандума о сарадњи између Општине Петровац на Млави, Центра за промоцију науке Београд, Регионалног центра за професионални развој запослених у образовању Смедерево и Основне школе „Јован Шербановић“ из Рановца озваничен је почетак шире популаризације и промоције науке у Рановцу и околини. Након потписивања Меморандума и отварања Научног клуба присутни гости имали су прилику да учествују на трибини „Научни клуб – концепт и активности“.

Током отварања клуба ученици ОШ „Јован Шербановић“ су заједно са својим наставницима у учионицама школе изводили огледе, доказивали теореме и решавали једначине, чиме су симболично представљене активности новог стецишта знања, места на којем ће се на неформалан и креативан начин развијати љубав према науци и истраживању.

СЕПТЕМБАР 2017.

Изложба „Динамична планета Земља“

У Микрогалерији Центра 4. септембра је отворена интерактивна изложба о геолошкој прошлости Земље. Изложба је обухватала интерактивну тродимензионалну пројекцију процеса који су се одвијали током стварања планете Земље, као и механизма који се и данас одвијају. Изложба је била постављена до 5. новембра.

СТЕМ пројекти у Смедереву

Центар за промоцију науке је у оквиру пројекта Ноћ истраживача, 7. септембра, гостовао у Смедереву. Одржане су презентације међународних пројеката на којима је ЦПН партнер, а тичу се наставе СТЕМ дисциплина (енгл: *science, technology, engineering, math* – наука, технологија, инжењерство и математика). Велики број наставника основних и средњих школа показао је интересовање и одазвао се позиву локалног организатора. Наставници су имали прилику да се упознају и укључе у пројекте *CREATIONS, Hupatia* и *Scientix*.

Примарни циљ скупа био је представљање европских пројеката и иницијатива у којима Центар учествује, а који пружају наставницима могућност да се умреже са својим колегама, размене знање и идеје. Посебна пажња посвећена је *Scientix* мрежи, која представља највећу онлајн мрежу наставника СТЕМ дисциплина, за коју је Центар национална контакт тачка за период 2017–2019.

Фестивал Арс електроника 2017.

Тим Центра за промоцију науке био је укључен у неколико програма и активности на фестивалу Арс електроника, који је одржан од 8. до 11. септембра. Центар је, пре свега, био укључен у програме у оквиру пројекта Европске мреже дигиталне уметности и науке. Иако је пројекат дошао до самог краја финансирања кроз подршку програма Креативна Европа, у току су припреме, развој идеја и планова за нове апликације и осмишљавање наредне фазе ове изузетне иницијативе.

„Наука кроз забаву“

Центар је био један од учесника на изложби „Наука кроз забаву“, организованој у Галерији науке и технике САНУ, од 11. до 29. септембра. Изложба „Наука кроз забаву“ обухватала је иницијативу Универзитета у Штутгарту и Института за физику у Београду, који су заједно са Српском академијом наука и уметности и Центром за промоцију науке организовали овај програм како би се код деце развило интересовање за физику и науку уопште. Слична изложба организована је са великим успехом у неколико градова Немачке и Шпаније.

Потписивање Меморандума о сарадњи са Фондом за иновациону делатност

Центар за промоцију науке и Фонд за иновациону делатност потписали су 13. септембра Меморандум о сарадњи. Меморандумом су дефинисани правац и обухват будуће заједничке сарадње чији су циљ оснаживање и подршка научној заједници у Србији, посебно када је реч о промоцији иновационе делатности и повезивању научноистраживачких организација са привредом. Меморандум су потписали др Јован Трифуновић, в.д. директора Центра за промоцију науке, и др Иван Ракоњац, директор Фонда за иновациону делатност.

Центар на Другаријади

Од 18. до 23. септембра на Копаонику је одржан Камп пријатељства – Другаријада, у организацији Фондације „Новак Ђоковић“, а у програму је учествовао и Центар за промоцију науке. Међу бројним спортским, уметничким и едукативним активностима, ове године учесници кампа су присуствовали пројекцијама у Планетаријуму, похађали су математичке радионице, а за њих је премијерно изведен и нови програм: Научни шоу.

SATORI финална конференција

Центар за промоцију науке, као партнер SATORI пројекта, организовао је једну од највећих и најзначајнијих конференција у области истраживачке етике, која се одржала у Бриселу, у понедељак и уторак, 18. и 19. септембра 2017. године.

Ово је уједно био и завршни догађај четворогодишњег пројекта усмереног ка унапређењу стандарда и процедура у домену етичке процене науке. Током конференције представљени су резултати пројекта SATORI, али се дискутовало и о будућим трендовима у овом домену. Конференција је окупила више од 150 учесника.

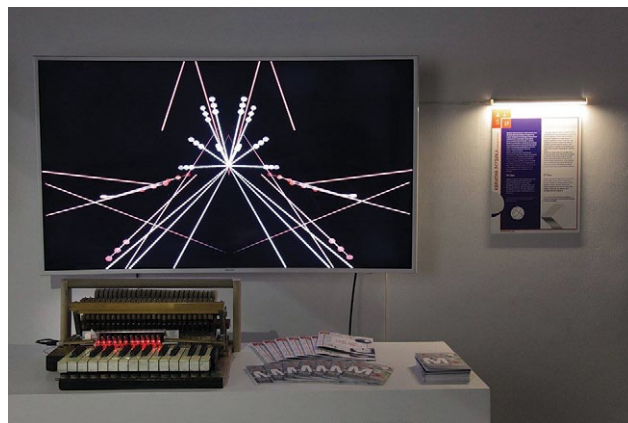
Конференцији су присуствовали и водећи стручњаци, високи представници Европске комисије, Европског парламента, Унеска и других релевантних институција, као и представници научних институција, научних фондација, регулаторних тела,

индустрије, организација цивилног друштва и медија: Доријан Карацас, директор Сектора за етику и научни интегритет, Европска комисија, Џим Дратва, директор Европске групе за етику у области науке и технолошких иновација, Европска комисија, Џулијан Киндерлер, професор емеритус Интелектуалне својине, Универзитет у Кејптауну, Дафна Фајнхолц, председавајућа Сектору за биоетику и истраживачку етику, Унеско, Лаури Канерва, шеф истраживачког тима Фејсбука, и многи други.

Уметност и наука у Лондону

Симпозијум под називом #postARTandSCIENCE одржан је у Лондону, 22. септембра 2017. године, као финални догађај ЕУ пројекта Европска мрежа дигиталне уметности и науке. На симпозијуму су испред Центра, као националног партнера пројекта, присуствовали Добривоје Лале Ерић и Слободан Цоба Јовановић. На симпозијуму организованом у престижном центру Wellcome Collection учествовало је десетак говорника из Велике Британије и Аустралије. Међу њима је био и један од најутицајнијих историчара уметности данашњице, професор емеритус Мартин Кемп са Универзитета Оксфорд, као и Стеларк, пионир радикалне биоуметности, који је и професор нових медија на Универзитету у Перту.

ЛП Дуо и Квантна музика на европској турнеји

ЛП Дуо, клавирски дуо који чине Соња Лончар и Андрија Павловић, кренуо је на европску турнеју 22. септембра, представљајући пројекат Квантна музика (*Quantum Music*) у неколико европских земаља. Први концерт квантне музике ЛП Дуо је одржао у Хагу, у Холандији, у оквиру фестивала *TodaysArt*.

Пројекат Квантна музика у себи повезује светове музике, нових научних технологија и квантне физике, а један од његових иницијатора је и најцитиранији квантни физичар данашњице Влатко Ведрал, професор на Универзитету Оксфорд и један од оснивача Центра за квантне технологије у Сингапуру.

ЛП Дуо је публици представио разноврсан спектар звукова створених кроз дијалог физичке реалности и квантног света, свирајући класичне клавирске звуке, али и звуке снимљене у лабораторијама, уз музику инспирисану квантном физиком.

Током ове турнеје ЛП Дуо је свирао на два хибридна клавира, које је за потребе овог пројекта осмислио и конструисао тим инжењера из Србије предвођен Дарком Лазовићем и Драганом Новковићем, у сарадњи са ЛП Дуом.

„Спектри“ у Ноћи истраживача

Као увод у Ноћ истраживача, изложба Центра „Спектри“ путовала је у Нови Сад, где је била изложена у Старт-ит центру. Након тога се преселила у Научни камион испред Тржног центра БИГ, где је била отворена током Ноћи истраживача, 29. септембра.

Међународни пројекти у Новом Саду

У оквиру пројекта Ноћ истраживача – *Cool&Hot*, у среду, 27. септембра, представљена је *Scientix* мрежа – највећа виртуелна мрежа која окупља СТЕМ наставнике широм Европе, а који овим путем деле своја знања и активности, и предлажу нове педагошке приступе у настави.

Након тога је одржана радионица за наставнике у оквиру пројекта *Hypatia*, чији је циљ био да мотивише младе да се заинтересују за СТЕМ дисциплине (наука, технологија, инжењерство и математика) уз посебан осврт на рушење академских родних стереотипа.

Гравитациони таласи у Научном клубу

У Научном клубу Београд се током Ноћи истраживача, 29. септембра, а у оквиру пројекта *ReFocus* и у сарадњи са Институтом Сервантес, одржала трибина посвећена открићу гравитационих таласа. Гост је била др Алисија Синтес, чланица тима који је открио гравитационе таласе, а потом и добио Нобелову награду за то откриће. Осим ње, на трибини су учествовали и др Бојан Арбутина и др Марко Војновић, док је трибину модерирао Никола Божић. Након трибине, посетиоци су могли виртуелно „прошетати“ ЦЕРН-ом, чувеним центром за истраживање елементарних честица у околини Женева.

ОКТОБАР 2017.

„Спектри“ у Лозници

Изложба Центра „Спектри“ гостовала је од 3. до 12. октобра у Лозници, у оквиру Дана „Јована Цвијића“, који се сваког октобра одржавају у граду у коме је 11. октобра 1865. године рођен чувени географ. „Спектри“ су били постављени у Центру за културу „Вук Караџић“. Посетиоци су могли на интерактиван начин да упознају светлост, како ону која се види тако и ону невидљиву за људско око.

Хоризонт 2020 обука

У сарадњи са Министарством просвете, науке и технолошког развоја и Програмом Уједињених нација за развој (УНДП) Центар је организовао бесплатну четвородневну обуку за писање и управљање пројектима програма Хоризонт 2020 Европске комисије. Обуци је присуствовало 30 истраживача.

Scientix конференција у Београду

У Научном клубу Београд одржана је, 6. октобра, прва национална конференција „СТЕМ образовање за будућност“. Конференцију је организовао Центар за промоцију науке у оквиру пројекта *Scientix*, а циљ је био ширење дијалога о значају СТЕМ дисциплина у настави и могућностима њиховог унапређења и развоја. Центар за промоцију науке је почетком 2017. године

постао национална контакт тачка за *Scientix* з пројекат за период 2017–2019, чиме је Србија први пут добила институцију која је заступа у највећој онлајн заједници СТЕМ наставника у Европи.

Планетаријум у Крушевцу

У суботу, 7. октобра, у Крушевцу је одржан фестивал науке Еурека пикник, у оквиру ког је учествовао и Планетаријум Центра за промоцију науке. Планетаријум је био постављен у фискултурној сали Основне школе „Вук Караџић“, а током трајања фестивала је организовано пет полчасовних пројекција.

Центар у ЦЕРН-у

Тим Центра за промоцију науке боравио је у ЦЕРН-у, у периоду од 10. до 12. октобра 2017. године, како би присуствовао редовном састанку партнера пројекта *CREATIONS*, на коме је Центар један од чланова конзорцијума.

На састанку је разговарано о досадашњем развоју концепта демонстратора (упутстава за држање наставе по *CREATIONS* моделу) и о јавним наступима и извођењу ђачких пројеката. Боље повезивање и јачање европских мрежа наставника и других професионалаца у СТЕМ образовању такође су на листи кључних циљева пројекта.

Центар је представио своје резултате, развијене програме и реализоване активности, фокусиране пре свега око успешних сарадњи са школама „Петро Кузмјак“ из Руског Крстура и „Бранислав Нушић“ из

Београда, као и бројних радионица за наставнике широм Србије. Премијерно је приказан и видео са живог извођења пројеката „Математички оригами“ и „Нека силе буду с вама“, одржаних у оквиру програма фестивала *art+science*.

Обука за научне демонстраторе

Центар за промоцију науке организовао је у Научном клубу, од 9. до 12. октобра, обуку најистакнутијих волонтера за нове научне демонстраторе. Студенти различитих факултета током четири дана обучавани су за јавни наступ и научну комуникацију, упознали су се са програмима Центра за промоцију науке и припремали се за држање научнопопуларних радионица.

Међународни дан девојчица у Центру

Поводом Међународног дана девојчица, 11. октобра, у Научном клубу Београд организована је радионица за ученике средњих школа под називом „Девојчице то могу“. Радионицу је спровео Центар за едукацију и саветовање Каталиста у сарадњи са Центром за промоцију науке.

Циљ радионице био је препознавање и преиспитивање академских родних стереотипа који могу бити препрека девојчицама да се одреде за одређена занимања, посебно занимања у СТЕМ областима које се сматрају „типично мушким“.

Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места

Одлуком о максималном броју запослених на неодређено време у систему државних органа, систему јавних служби, систему Аутономне Покрајине Војводине и систему локалне самоуправе за 2017. годину („Службени гласник РС“, бр. 61 од 23.06.2017. године) број запослених на неодређено време у Центру је са 45 смањен на 25 запослених.

Ради усклађивања систематизације са наведеном одлуком донет је Правилник о унутрашњем уређењу

и систематизацији радних места у Центру за промоцију науке бр. 1146/17 од 21.08.2017. године, који је ступио на снагу 13.10.2017. (даље: Правилник). Најзначајније измене предвиђене новим правилником су: формирање Сектора за сарадњу са научноистраживачким организацијама, реорганизација Центра у секторе, као основне и једине унутрашње јединице, и промена назива група радних места.

Сектор за сарадњу са научноистраживачким организацијама

Новим правилником о организацији и систематизацији радних места основан је Сектор за сарадњу са научноистраживачким организацијама са циљем јачања сарадње научноистраживачких организација, Мреже регионалних центара и центара за стручно усавршавање, локалних самоуправа, привредног и индустријског сектора, као и њиховом усмеравању ка међународним изворима финансирања. Основна мисија Сектора је да кроз континуирану и стабилну сарадњу свих заинтересованих страна Центар за промоцију науке повећа допринос друштвено одговорном истраживању, иновацијама и пословању и унапреди научноистраживачки рад, повећа видљивост резултата домаће научне заједнице и усклади их са потребама локалних заједница и друштва у целини. Пре формалног оснивања Сектор је функционисао од јула 2017. у неформалном облику.

ЦПН у Врњачкој Бањи

Представници ЦПН-а су, 16. и 17. октобра, учествовали на конференцији „Одговорност директора у образовном систему Републике Србије“, одржаној у Врњачкој Бањи, а у организацији Мреже регионалних центара и центара за стручно усавршавање Србије. Посебан акценат стављен је на научне клубове и паркове наука кроз истицање сарадње са Центром за промоцију науке. Др Тања Аднађевић представила је концепт деловања ЦПН-а, док је др Дубравка Вејновић одржала презентацију о раду и циљевима Сектора за сарадњу са научно истраживачким организацијама.

Панел-дискусија о интернет безбедности

У сарадњи са Центром за промоцију науке, Регистар националног интернет домена Србије организовао је, 17. октобра, у Научном клубу Београд, панел-дискусију „Проблеми и решења интернет безбедности“. Дискусију је модерирала Тамара Вученовић, уредница и водитељка емисије „Дигиталне иконе“ на Радио Београду 2. У дискусији су учествовали Бранко Стаменковић, посебни тужилац за високотехнолошки криминал из Посебног тужилаштва у ВТК у Београду, Александар Павловић, систем инжењер компаније *Coming* из Београда, Жарко Кеџић, в.д. директора РНИДС-а и руководиоца Сектора ИКТ сервиса, и Александар Венедјухин, истраживач из Техничког центра за интернет у Русији.

Први радни састанак пројекта *STEM School Label*

У просторијама *European School Net*-а, организације из Брисела која је уједно и координатор пројекта *STEM School Label*, одржан је први радни састанак партнера, међу којима је и Центар за промоцију науке.

Пројекат који је финансиран из европског програма Еразмус+ међу својим циљевима има успостављање критеријума и креирање алата за самооцењивање који ће помоћи основним и средњим школама у Европи да оцене колико у свом раду, настави и ваннаставним активностима примењују STEM дисциплине, а уједно ће прикупити примере добре праксе који ће бити објављени на посебној платформи и преведени на пет језика, укључујући и српски. Пројекат ће укључити наставнике, директоре, представнике из сектора индустрије и друге друштвене актере са циљем да се ученици више заинтересују за STEM дисциплине.

Scientix у Бриселу

Тим Центра за промоцију науке присуствовао је редовном једногодишњем састанку националних контакт тачака у оквиру пројекта *Scientix*, који је

одржан у просторијама *European School Net*-а, организације која је давне 2009. године покренула овај пројекат који је сада ушао у свој трећи циклус. Током састанка представници ЦПН-а су приказали своје досадашње активности закључно са првом националном *Scientix* конференцијом, која је почетком октобра одржана у Научном клубу Центра за промоцију науке, а уједно су најавили и будуће активности које се планирају у оквиру овог европског пројекта.

Хибридни клавир и Квантна музика у ЈДП-у

ЛП Дуо, клавирски дуо који чине Соња Лончар и Андрија Павловић, представио је током септембра и октобра пројекат Квантна музика (*Quantum Music*) у неколико европских земаља (Хаг, Љубљана, Архус и Копенхаген), а заврница ове турнеје био је београдски концерт у Југословенском драмском позоришту, у суботу, 21. октобра.

Сајам књига 2017.

Као и претходних година, током Сајма књига у Београду, на штанду Центра за промоцију науке била су представљена сва издања научноистраживачких организација која су у последњих годину дана објављена у Србији.

Књижни фонд са овог сајма поклоњен је Универзитетској библиотеци у Нишу. Тема овогодишњег учешћа ЦПН-а на Сајму књига биле су научне информације. На штанду ЦПН-а свакодневно су организована представљања научних установа и њихових нових издања, током Школског дана организована је научнопопуларна радионица „Цртање и писање у три димензије“, посетиоци су могли да се упознају са свим услугама и сервисима које нуди КоБСОН, сви научни клубови су представили свој рад, а организоване су и промоције новог ЦПН издања „Бура информација: зашто лајкујемо?“ и десетог броја часописа Елементи. Штанд ЦПН-а посетили су помоћник министра просвете, науке и технолошког развоја проф. др Саша Стојановић и председник Савета Београдског универзитета проф. др Бранко Ковачевић.

„Докторати у прози: илустроване приче“ – најлепша књига Сајма књига 2017.

На овогодишњем међународном сајму књига у Београду ЦПН издање „Докторати у прози: илустроване приче“ добило је награду „Богдан Кршић“ за најлепшу књигу. Аутори „Доктората у прози“ су Иван Умељић и Никола Здравковић, а издање је графички опремила Милена Савић. Награду је уручио председник жирија, илустратор и редовни професор Факултета примењених уметности Југослав Влаховић, а поред њега су у жирију биле Тијана Којић и Оливера Батајић Сретеновић, доценткиње на ФПУ-у. Књига је

осмишљена као експеримент у научној комуникацији, а на њој је, поред двојице аутора из Центра за промоцију науке и арт директорке, радило и десет илустратора из пет земаља, у сарадњи са једанаест домаћих истраживача који су своје докторске дисертације одбранили у претходних пет година.

Елементи 10

У октобру је објављен десети број часописа Елементи, који је представљен на Међународном сајму књига у Београду, 27. октобра. Темат десетог броја под називом „Крај“ обухвата 12 кратких студија о коначности различитих феномена, од живота и цивилизације до бројева и прича. На промоцији су говорили главни и одговорни уредник Слободан Бубњевић и помоћници уредника Ивана Хорват, Јована Николић и Никола Здравковић.

Објављена књига „Бура информација: зашто лајкујемо?“

Центар за промоцију науке објавио је ново издање, књигу „Бура информација: зашто лајкујемо?“, које пружа објашњење за индивидуално и колективно понашање на друштвеним мрежама. Аутори Винсент Хендрикс и Пеле Хансен упозоравају на буру информација, а посебно на некритичко усвајање и коришћење информација приликом формирања

мишљења и доношења одлука. Ово оригинално дело на једном месту пружа детаљан увид у савремена истраживања токова информација које обликују различите аспкете нашег живота, у друштвеном, економском и политичком погледу. Књигу је превела Марија Новаковић, асистенткиња на Факултету организационих наука у Београду, стручни редактор превода је др Машан Богдановски са Филозофског факултета у Београду, а ауторка ликовног решења насловне стране је графичка дизајнерка Моника Ланг, професорка на Факултету за медије и дизајн. Књига је представљена 28. октобра на Сајму књига, а поред Марије Новаковић и др Машана Богдановског, о њој је говорио и Иван Умељић, уредник издаваштва Центра за промоцију науке.

О родној равноправности у науци

Пројекат *Hypatia* позвао је младе од 13 до 18 година да шаљу своје коментаре и радове на тему родне дискриминације.

Радови пролазе рецензију управног одбора пројекта, након чега се објављују на порталу *Excerpt everything*.

Први објављени рад из Србије је песма *Woman in Science* Уроша Ковичића, ученика трећег разреда Гимназије „Петро Кузмјак“ из Руског Крстура.

НОВЕМБАР 2017.

Јавни позив 2017.

Јавни позив за финансијску подршку за пројекте промоције и популаризације науке за 2017. годину за категорију 5 отворен је 3. новембра, и трајао је до 4. децембра. У оквиру категорије 5 финансирана је израда експоната који ће се реализовати у парковима науке по задатом идејном решењу. Позив је био намењен научним и научноистраживачким друштвима, школама, центрима за стручно усавршавање, удружењима и другим организацијама, као и појединцима.

За категорију 5 Јавног позива за 2017. годину електронским путем у року се пријавило 37 пројеката из 12 градова Србије. Средства у укупном износу од 2.083.169,00 динара додељена су за 20 пројеката, односно у просеку око 200.000,00 динара за сваки од градова у којима ће се поставити експонати.

Манифестација Интелигенција биљака

Центар за промоцију науке организовао је манифестацију Интелигенција биљака, чија је основна идеја проистекла из књиге „Шта биљка зна“, аутора Данијела Шемовица. Посетиоци су могли да добију одговоре на многа интригантна питања – да ли биљка чује, види, осећа, комуницира са другим живим бићима, како се брани од непријатеља и које механизме користи. Програм манифестације укључивао је научне радионице, поставку интерактивних

експоната, лабораторију у малом, научнопопуларна предавања и филмске пројекције. Гост на отварању изложбе био је аутор књиге која нас је инспирисала, Данијел Шемовиц. Укупно је реализовано 24 радионице, 10 предавања и 1 трибина. Од 1. децембра програм је уместо школских радионица обухватао 10 организовано вођених тура кроз изложбу од стране стручних предавача.

Циклус предавања у оквиру манифестације Интелигенција биљака завршен је истоименом трибином 1. децембра у Научном клубу Београд. На трибини су говорили др Драгана Матекало и др Бранислав Шилер са Института за биолошка истраживања „Синиша Станковић“ Универзитета у Београду. Модератор је био Иван Умељић из Центра за промоцију науке.

ФИМЕС

У договору са Електротехничким факултетом Универзитета у Београду, Центар је покренуо акцију увођења програма ФИМЕС за лакше администрације и вођење послова у Сектору за правне, финансијске и опште послове. Извршена је провера могућности система и предузете су припремне радње ради предстојећег увођења овог система. Након пробног периода, донеће се одлука о евентуалној даљој сарадњи.

„Докторати у прози“ представљени на Факултету примењених уметности

У оквиру манифестације „Ћирини дани“ на Факултету примењених уметности, 4. новембра, представљено је издање ЦПН-а „Докторати у прози: илустроване приче“.

Признање којим је награђена књига „Докторати у прози“ носи назив по некадашњем професору Факултета примењених уметности Богдану Кршићу. Професорима и сарадницима Факултета примењених уметности књигу је представила доц. др Оливера Батајић, чланица жирија и предавач на предмету Графика књиге на ФПУ-у.

ЦПН и Заједница института

Центар за промоцију науке медијски је подржао обележавање четрдесете годишњице Заједнице института Србије. Свечана академија поводом 40 година од оснивања Заједнице института Србије одржана је 6. новембра, у Свечаној сали Српске академије наука и уметности. Овим поводом Центру је додељена захвалница за сарадњу и допринос остваривању циљева Заједнице института Србије.

Job Fair 17

На студентском сајму послова и пракси *Job Fair 17*, који је одржан у згради Грађевинског факултета, представници Сектора за издаваштво и медијску продукцију Центра за промоцију науке представили су, 6. новембра, издавачку делатност Центра. Присутнима су говорили и о циљевима Центра, као и о издањима са посебним освртом на „Одравњавање“, „Докторате у прози“, „Буру информација“ и Елементе. Представници Центра су овом приликом говорили и о активностима других сектора.

Re@WBC у Сарајеву

У згради Ректората Универзитета у Сарајеву је, 6. и 7. новембра, одржан састанак партнера у оквиру пројекта Re@WBC на којем је ЦПН лидер једног од радних пакета.

Пројекат Re@WBC, који је финансиран у оквиру европског програма Еразмус+, улази у своју трећу и уједно последњу годину. Тим поводом је Универзитет у Сарајеву био домаћин састанка који је окупио партнере који чине конзорцијум предвођен Универзитетом у Нишу, као координатором пројекта. Дводневни састанак био је посвећен сумирању досадашњих активности на пројекту, као и плановима за финалну годину. ЦПН је представио свој рад у оквиру Радног пакета 5, који се односи на дисеминацију пројектних резултата.

ЦПН у Руском Крстуру

Тим Центра за промоцију науке ангажован на пројекту Хипатија посетио је Основну школу „Петро Кузмјак“ у Руском Крстуру, 7. новембра 2017. године, где је одржао две радионице за ђаке основне и средње школе. Циљ радионица био је промовисање науке, посебно СТЕМ дисциплина, међу тинејџерима, са посебним освртом на разбијање родних стереотипа који стоје на путу девојчицама да се заинтересују за технологију и науку и определе за каријеру у овим областима.

Тиму Центра за промоцију науке придружила се филмска екипа из Средње електротехничке школе „Никола Тесла“ из Београда, која у оквиру пројекта Хипатија снима филм о женама у науци.

Први семинар о рецензирању

У Научном клубу Београд је, 9. новембра, одржан Семинар о рецензирању за истраживаче. На семинару су говорили др Александар Декански, научни саветник са института ИХТМ, др Олгица Недић, научни саветник са Института за примену нуклеарне енергије (ИНЕП), др Невена Буђевац, доцент са Учитељског факултета Универзитета у Београду, др Олга Дрвеница, научни сарадник са Института за медицинска истраживања, и Иван Умељић, уредник издавачке делатности Центра за промоцију науке. Семинару је присуствовало 45 истраживача из 23 научноистраживачке организације.

Хипатија у опсерваторији

У оквиру пројекта Хипатија на дан отворених врата научних института Србије, 10. новембра, ЦПН је организовао посету Астрономској опсерваторији у Београду за групу ђака из Прве београдске гимназије. Током посете ученици су имали прилику да чују о историјату Опсерваторије и упознају се са научним радом научника у опсерваторији, о лепотама и изазовима тог посла.

Посета астрономској опсерваторији је део пројекта *CREATIONS*. Након посете, ученици су на часовима физике пролазили кроз неки од *CREATIONS* модула креативног учења природних предмета, који подразумева коришћење елемената уметничког стваралаштва.

Други семинар о рецензирању

Због великог интересовања истраживача, ЦПН је у петак, 17. новембра, У Научном клубу Београд, организовао још један семинар, с обзиром на то да се пријавио двоструко већи број истраживача од очекиваног. Ово је први семинар који се на један свеобухватнији начин бави обучавањем за обављање овог одговорног посла. Ни у свету, а ни код нас, скоро да не постоји систематско и институционализовано обучавање истраживача за рецензирање. Знање и пракса се преузимају од старијих колега или се стичу временом.

ЦПН у Трсту

Представница Центра за промоцију науке Ивана Хорват је, 21. новембра, учествовала на састанку представника медија *ESOF (EuroScience Open Forum)* у Трсту, где су започети кораци ка потенцијалном позиционирању Центра као контакт институције *ESOF*-а за Србију.

ЦПН на конференцији Креативне Европе

У оквиру конференције „Дигитални алати у култури“, одржане 28. и 29. новембра у Југословенској кинотеци у Београду, Центар за промоцију науке је представио своја искуства и резултате остварене кроз учешће у пројекту „Европска мрежа дигиталне уметности и науке – *art+science*. Конференцију је организовао национални Деск Креативна Европа при Министарству културе и информисања Републике Србије, уз учешће и представљање двадесетак националних иницијатива, пројеката и пракси. О пројекту је испред Центра говорио Добривоје Лале Ерић, руководилац Сектора за међународну сарадњу.

Сарадња ЦПН-а и РТС-а

ЦПН и национална ТВ мрежа РТС су, 28. новембра, потписали Меморандум о сарадњи у области промоције и популаризације науке. Као институције са заједничким циљем, сарадња дефинисана овим меморандумом обухвата активности на успостављању и унапређењу сарадње између унутрашњих јединица Центра и редакција програма РТС-а, посебно редакција школског и научног програма, заједничко организовање активности усмерених ка охрабривању најмлађих и младих да увећају своја знања из свих научних и образовних области, као и заједнички рад и размену информација из области науке, истраживања и иновација.

Меморандум је испред РТС-а потписао генерални директор Драган Бујошевић, а у име Центра др Јован Трифуновић, в.д. директора.

Састанак пројекта *PESHES*

На Правном факултету Универзитета у Београду, 30. новембра 2017, одржан је састанак националних партнера пројекта *PESHES*, посвећен утврђивању индикатора и мерила будућег рангирања и мерења перформанси универзитета у Србији. Поред основне теме, састанак је послужио и као прилика да партнери продискутују о наредним активностима и реализацији пројектних обавеза током 2018. године. Испред Центра за промоцију науке састанку је присуствовала Наташа Ћирић, испред Сектора за међународну сарадњу.

Представљање књиге „Бура информација: зашто лајкујемо?“ у Ректорату Универзитета уметности

У Ректорату Универзитета уметности, 30. новембра, представљено је ЦПН издање „Бура информација: зашто лајкујемо?“. О томе зашто лајкујемо, шта су филтер мехурови, шта је информација, а шта знање, где је данас граница између приватног и јавног

простора, говорили су Марија Новаковић, асистенткиња на Факултету организационих наука у Београду и преводилац књиге, др Машан Богдановски, професор на Филозофском факултету у Београду, и др Ана Мартиноли, професорка на Факултету драмских уметности у Београду. Разговор је модерирао Иван Умељић, уредник издаваштва у Центру за промоцију науке.

Разговор о књизи је организовао Факултет драмских уметности у сарадњи са Центром за промоцију науке и Универзитетом уметности у Београду, као део пројекта „Популизам и медији: јачање партиципативних пракси и јавног дијалога“, који подржавају Фондација за отворено друштво Србија и Мисија ОЕБС-а у Србији.

ДЕЦЕМБАР 2017.

Нова лабораторија у Научном клубу Београд

Центар за промоцију науке освојио је средства у висини од око 4.200.000,00 динара на конкурс програма „Заједници заједно“, који је расписала компанија НИС. Ова средства биће уложена у лабораторију намењену СТЕМ дисциплинама (природне науке, технологија, инжењерство и математика). *Maker's Space*, простор који ЦПН опрема у свом Научном клубу, у Краља Петра 46, у Београду, отворена је лабораторија у којој посетиоци имају на располагању алат, простор и стручну помоћ при реализацији идеја из области СТЕМ дисциплина (енг. *science, technology, engineering and mathematics*). Ова лабораторија је бесплатни инкубатор иновација, место где се кроз радионице, предавања, пројекције, разговоре, али и заједнички рад, укрштају знање, време и ресурси научника, иноватора, истраживача из научне заједнице и искусних мејкера, најпре оних млађих, који тек треба да одаберу своје професије. СТЕМ лабораторија биће комплетно опремљена почетком идуће године, када ће најширој јавности бити доступни разноврсни програми.

Дана 11. децембра потписан је Уговор о сарадњи са компанијом НИС, када је и озваничен почетак пројекта. Током децембра су почели и радови на адаптацији простора. Програм рада *Maker's Space* је у изради од 1. децембра, и обухвата логистичку и организациону припрему програма.

Пословни сајам „Наука за привреду“

Центар за промоцију науке пружио је организациону и медијску подршку наступу Министарства просвете, науке и технолошког развоја на пословном сајму Наука за привреду, који је одржан на Новосадском

сајму 4. и 5. децембра. Сајам је инспирисан потребом за снажнијим повезивањем науке са привредом и могућностима које студенти и научници имају у истраживачком раду, као и тражењу будућих занимања и запослења.

Фестивал науке у Београду

Центар за промоцију науке учествовао је, од 14. до 17. децембра, на 11. по реду Фестивалу науке у Београду са поставком „Динамична планета Земља“. Током четири фестивалска дана на једној од централних сајамских поставки гости су имали прилику да прођу кроз интерактивну виртуелну историју наше планете и упознају се са њеним стварањем, еволуцијом и процесима који је и данас обликују.

Сваки дан је инспирација

Регионални центар за професионални развој у образовању Смедерево је, 21. децембра, у сарадњи са Центром за промоцију науке и Електротехничким факултетом из Београда организовао конференцију „Сваки дан је инспирација“. Предвиђено је да се током 2018. године одржи још дванаест оваквих конференција у градовима широм Србије.

Састанак пројекта PESHES у Београду

На Правном факултету Универзитета у Београду одржан је, 22. децембра, састанак Радне групе за индикаторе. Главни циљ састанка је био одабир индикатора на основу којих би се на објективан, поуздан начин могли донети закључци о квалитету високошколских установа и система у Србији, те припрема плана њихове разраде за наредни период. Разговарано је, такође, и о модалитету прикупљања и обраде података, и потребног времена за то у светлу већ постојећих функционалних информационих система универзитета. Испред Центра за промоцију науке, састанку је присуствовала Наташа Ђирић.

Продавница и е-продавница

Центар је поново отворио своју продавницу и е-продавницу у којима заинтересовани могу купити не само часопис Елементи и штампана издања Центра, већ и различите предмете и сувенире са жигом Центра или слоганом „Наука је супер“, као што су оловке, хемијске оловке, нотеси, фасцикле, кесе, обележивачи страна, USB флеш-драјвови, капе, мајице и сл.

Календар ЦПН-а

Центар за промоцију науке је уз помоћ младих илустратора припремио календар за 2018. годину, који приказује неке од најважнијих научних проналазака познатих и мање познатих научника из различитих периода. Идеју потеклу из Центра за промоцију

науке разрадио је тим младих аутора предвођен професорком Јаном Оршолић са Факултета примењених уметности.

Елементи 11

Једанаести број часописа Елементи изашао је 30. децембра. Тема броја су – лажне вести, појам који је Колинсов речник енглеског језика у новембру прогласио за одредницу 2017. године. Нови Елементи доносе и причу о Кандинском, угроженим и изумрлим врстама, Нобеловој награди за економију, глутену, узбудљиву причу Данијела Шемовица о свету биљака и још много тога.

Научни клубови у Научном клубу Београд

Центар за промоцију науке окупио је, 27. децембра, представнике свих научних клубова у Србији на финалном годишњем састанку. Тема састанка био је резиме претходних активности, евалуација последње категорије Јавног позива, као и прављење планова за будући рад.

Два нова Х2020 пројекта у Центру

У децембру 2017. је објављено да су два пројекта у којима учествује Центар за промоцију науке освојила финансирање у оквиру програма Хоризон 2020. У оквиру позива „Научно образовање изван учионице“, ЦПН је део конзорцијума будућег пројекта *SySTEM 2020* који је добио максималних 15 поена и убедљиво освојио финансирање кроз потпрограм „Наука са и за друштво“ (*Science With And For Society – SWAFS*). Координатор пројекта је Сајенс гелери из Даблина (*Science Gallery*), уз учешће двадесетак директних и индиректних партнера, укључујући и Арс електронику из Линца, Ваг посајети из Амстердама, Алто универзитет из Финске и организације ангажоване кроз Европску асоцијацију научних центара *ECSITE*, чији је члан и ЦПН.

Са друге стране, Центар је поново партнер у великој, овај пут глобалној иницијативи посвећеној Одговорном истраживању и иновацијама (*Responsible Research and Innovation - RRI*). Пројекат *RRING*, предвођен Универзитетом Корк из Ирске, сумира знања и досадашња искуства више од двадесет партнерских организација са циљем креирања глобалне мреже *RRI* актера. Позиција Центра се умногоме ослања на резултате постигнуте кроз пројекат *RRI Tools*, и свакако ће поново дати импулс регионалној сарадњи са партнерима и надлежним министарствима из Хрватске, Црне Горе, Албаније и Босне и Херцеговине.

ЦЕНТАР
ЗА
ПРОМОЦИЈУ
НАУКЕ

www.cpn.rs